

Marta Popowska

Wstęp

Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Edukacja
Muzyczna 9, 7-8

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

WSTĘP

W dziewiątym zeszycie czasopisma „Edukacja Muzyczna” prezentujemy dziesięć artykułów. Główny trzon stanowią teksty, których tematyka związana jest z szeroko pojętymi problemami dotyczącymi twórczości kompozytorów wywodzących się z krajów słowiańskich. Większość z nich porusza w małym stopniu zbadane problemy „muzyki słowiańskiej”.

Zeszyt otwiera artykuł **Magdaleny Dziadek** zatytułowany *Czy istnieje muzyka słowiańska?* Autorka, powołując się na różne publikacje, stawia pytanie o obecność muzyki słowiańskiej w piśmiennictwie muzykologicznym.

Zuzana Zahradníková w artykule pt. *Antyfony maryjne Antona Achnera* przybliży dzieje życia i twórczości mało znanego słowackiego kompozytora – rówieśnika Józefa Haydna, którego dorobek dotychczas zbadany w niewielkim zakresie, z pewnością zasługuje na uwagę. W omówieniu twórczości Autorka koncentruje się na czterech opracowaniach wielkich antyfon maryjnych *Alma Redemptoris Mater*, *Ave Regina coelorum*, *Regina coeli* oraz *Salve Regina*.

Mateusz Andrzejewski w pracy pt. *Muzyka jugosłowiańska – idea i jej realizacja do roku 1941* przedstawia problematykę dotychczas prawie nieporozważaną w polskim piśmiennictwie muzykologicznym. Swoje rozważania rozpoczyna od próby zdefiniowania pojęcia „muzyka słowiańska”, również w kontekście historyczno-kulturowym narodów bałkańskich. Od czasu powstania Królestwa Jugosławii kultura muzyczna krajów południowej Słowiańszczyzny podporządkowana została państwowej idei *jugoslawizmu*. W pracy krótko omówiona została także twórczość wybranych kompozytorów, którzy czerpali inspiracje z folkloru jugosłowiańskiego.

Autor kolejnego artykułu **Michał Burczyk** w tekście zatytułowanym *Otakar Ševčík – ojciec nowoczesnej pedagogiki skrzypcowej* porusza problemy dydaktyki muzycznej. Przedstawia sylwetkę O. Sevička oraz liczne, często zapomniane lub pozostające jedynie w rękopisach, dzieła z zakresu dydaktyki skrzypcowej tego wybitnego skrzypka i pedagoga, którego Autor uważa za jednego z współtwórców polskiej szkoły skrzypcowej.

Cykl pięciu kolejnych artykułów prezentowanych w naszym zeszycie poświęcony jest muzyce polskiej. Rozpoczyna go tekst **Michała Jaczyńskiego** *Władysław Żeleński w Pradze*. Artykuł jest ważnym przyczynkiem do badań nad życiem i twórczością tego kompozytora. Prezentowany wątek pobytu Żeleńskiego w stolicy Czech nie był dotychczas szerzej omówiony. Autor wyjaśnia m.in.

powody wyjazdu Żeleńskiego do Pragi, koncentruje się na jego muzycznej edukacji w tym mieście, jak również skupia się na twórczości i działalności koncertowej Żeleńskiego w tym czasie.

Z kolei artykuł **Dagmary Dopieraly** *Preludia na organy op. 38 Władysława Żeleńskiego jako przejaw polskości w muzyce* przedstawia kompozycje polskiego twórcy doby romantyzmu jako dzieło obdarzone ideologicznym przesłaniem dotyczącym patriotyzmu i religijności. Świadczy o tym, zdaniem Autorki, użyty w tych utworach materiał muzyczny, zawierający cytaty polskich pieśni religijnych.

Artykuł **Maryli Renat** pt. *Brzmienie a relacje interinstrumentalne w fakturze kameralnej na przykładzie wybranych polskich sonat skrzypcowych XX wieku* prezentuje wartościowe informacje na temat rzadko omawianych w piśmiennictwie muzykologicznym czterech polskich sonat na skrzypce i fortepian powstałych w XX wieku. Autorka koncentruje się na przedstawianiu relacji pomiędzy partiami skrzypiec i fortepianu oraz omawia wpływ tych relacji na brzmienie na przykładzie czterech sonat: Henryka Melcera *Sonaty G-dur* (1907), Romana Maciejewskiego *Sonaty na skrzypce i fortepian* (1938), Grażyny Bacewicz *IV Sonaty na skrzypce i fortepian* (1949) i Eugeniusza Knapika *Sonaty na skrzypce i fortepian* (1971).

Monika Karwaszewska w artykule zatytułowanym *Kwartety smyczkowe – testament Góreckiego zakorzeniony w tradycji* przedstawia zawarte w tych dziełach odwołania kompozytora do muzyki polskiej, co Autorka ilustruje licznymi przykładami muzycznymi.

Cykl artykułów poświęconych muzyce polskiej zamyka tekst **Anny Szarapki** pt. *Apokalipsa św. Jana w trzech interpretacjach muzycznych kompozytorów współczesnych Pomorza i Kujaw*. Przedmiotem artykułu są utwory inspirowane *Apokalipsą św. Jana*: Autorka omawia dwa dzieła Bernadetty Matuszczak – *Septem tubae* (1966) i *Apokalipsę* (1977) oraz *Apokalypsis* Marcina Gumieli (2006–2010), prezentując analizy tych utworów w aspekcie ich funkcji, jakie spełniają w kulturze.

Zeszyt zamyka artykuł **Switłany Saldan** pt. *Światopogląd Johanna Wolfganga Goethego i antropozofia Rudolfa Steinera*. Tekst prezentuje poglądy estetyczne słynnego niemieckiego poety i filozofa przełomu XVIII/XIX oraz bazującą na nich doktrynę filozoficzno-psychologiczną opracowaną przez R. Steinera.

Wszystkie artykuły posiadają streszczenia w języku polskim i angielskim. Pełna ich wersja dostępna jest również na stronie www.edukacjamuzyczna.ajd.czyst.pl.

Marta Popowska